

Vietos dvasią padėjo pajusti Jurgis Pabrėža

Rasa GEDVILAITĖ

Švyturys, 2012, rugsėjo 22, p. 5

Šiuo metu Lietuvoje vyksta Europos paveldo dienų renginiai, jie neaplenkė ir Kretingos. „Kretingoje esama apie 600 kultūros paveldo objektų, tačiau pasirinkti, ką mes norėtume išskirti, abejonių nebuvo. Jurgis Pabrėža – ryški asmenybė, palikusi nepakartojamą pėdsaką“, – renginį Kretingos M.Valančiaus viešojoje bibliotekoje pradėjo Kretingos rajono savivaldybės administracijos Kultūros skyriaus vedėja Reimunda Ruškuvienė.

Europos paveldo dienų renginius Lietuvoje organizuoja Kultūros paveldo departamentas, miestų ir rajonų savivaldybės. Šių metų tema – „Genius Loci. Vietos dvasia“. Tikslas – labiau pajusti vietos dvasią, išnirti iš kasdienybės sūkurio, stabtelėti ir atviromis akimis pažvelgti į mus supančią aplinką.

Kretingoje atiduota duoklė J.Pabrėžai – M.Valančiaus viešojoje bibliotekoje surengta konferencija „Parkratyma an sąžines“, vėliau buvo aukojamos šv.Mišios už J.Pabrėžos vėlę, penktadienį – ekskursija į J.Pabrėžos ir S.Daukanto gimtines Večių, Kalvių kaimus Skuodo rajone.

Kaip sakė R.Ruškuvienė, J.Pabrėža vertas paminėti – iš jo semiamasi stiprybės, einama prie jo kapo, kur žmonės meldžiasi ir prašo pagalbos, kai sunku.

„Tikėjomės iki šio renginio sutvarkyti kapą, jo paveikslą, visus metus laukėme, kol išaus geresni laikai, tikėjomės jau lankyti renovuotą kapą, tačiau mūsų planai žlugo. Šis darbas yra mūsų prioritetas numeris vienas“, – teigė Kultūros skyriaus vedėja.

J.Pabrėžos paveikslą atskleidė žolininkė Danutė Kunčienė, kunigas Evaldas Darulis, Kretingos J.Pabrėžos gimnazijos mokiniai

Renginį vedė paminklotvarkininkas Algirdas Mulvinskas ir J.Pabrėžos gimnazijos mokinė Eidvilė Jonikaitė.

G. Maciaus nuotr.

ir mokytojai.

Kultūros skyriaus paminklotvarkininkas Algirdas Mulvinskas ir J.Pabrėžos gimnazijos mokinė Eidvilė Jonikaitė susirinkusiems pristatė, kas yra vietos dvasia. „Ją tyrinėja mokslininkai, bet ją galima tik pajusti. Ji išliks, jei jos reikės žmonėms“, – sakė Eidvilė.

J.Pabrėžos išdėstyta „Parkratyma an sąžines“ pristatė kunigas E.Darulis, pripažinęs, jog prasmė – labai svarbi kiekvienam žmogui, kaip nereiktų elgtis, tačiau parašyta kiek kitaip nei įprasta šią dieną.

Tėvas Jurgis Ambrozijus (Ambroziejus) Pabrėža – kunigas, pranciškonas, gydytojas, botanikas, pirmasis

Lietuvos floros tyrinėtojas, vienas iškiliausių XIX a. švietėjų.

Rašė savotišką filosofinį veikalą „Ryžtai“, kuriame sisteminavo gyvenimo principus. Parengė apie 50 darbų botanikos tema, tarp jų didžiulį enciklopedinį leidinį „Taislius auguminis“, kur apibūdino 643 augalus. Pats autorius rinko pinigus jam išleisti, tačiau publikuotas jis buvo tik 1900 m. Amerikoje. Surinko herbariumą (~ 800 augalų rūšių), kurio didelė dalis XX a. pr. išvežta į Odensės universitetą, o likusioji dalis (238 lapai) 1930 m. perduota Vytauto Didžiojo universitetui. Pirmasis sukūrė žemaitišką botanikos terminologiją. Taip pat gydė žmones; iš viso yra išlikę 17 jo rankraščių, kuriuose aprašomos ligos, jų simptomai, gydymas.

Talkino leidžiant istorinius veikalus. Produktivus bendradarbiavimas vyko su Simonu Daukantu ir vyskupu Motiejumi Valančiumi. Yra likęs negausus literatūrinių veikalų palikimas. Ypač liaudies buvo pamėgti jo eilėraščiai.

Konferencijoje, skirtoje paminėti Jurgį Pabrėžą, dalyvavo rajono kultūros atstovai, žolininkė bei istorija besidomintys kretingiškiečiai.